

การศึกษาและพัฒนาการใช้แหล่งการเรียนรู้ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

A Study and Development of Learning Resources in Surat Thani Province

มัทนียา พงศ์สุวรรณ

Mattaniya Phongsuwan

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการศึกษาและพัฒนาการใช้แหล่งการเรียนรู้ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาและเลือกแหล่งการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับนักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 2) พัฒนาและนำเสนอแนวทางการใช้แหล่งการเรียนรู้สำคัญในจังหวัดสุราษฎร์ธานีสำหรับครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเอกสาร การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 8 คน การลงพื้นที่เพื่อสังเกตแหล่งการเรียนรู้และสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง และการพัฒนาแนวทางการใช้แหล่งการเรียนรู้สำคัญในจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน

ผลการวิจัยพบว่า แหล่งการเรียนรู้สำคัญของจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกได้เป็น 9 ประเภท คือ พิพิธภัณฑ์ วัด และแหล่งการเรียนรู้พุทธศาสนา โบราณสถาน ทรัพยากรธรรมชาติ เขื่อน ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง วิถีชีวิตชุมชนริมน้ำและการอนุรักษ์ป่าชายเลน อาชีพ ประเพณีและพิธีกรรม จากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ ในแต่ละประเภทได้พัฒนาเป็นแนวทางการใช้แหล่งการเรียนรู้ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี สำหรับนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งจากการสอบถามผู้เชี่ยวชาญเพื่อประเมินแนวทางการใช้แหล่งการเรียนรู้จากประเด็นต่างๆ ดังนี้ 1) สาระและมาตรฐานการเรียนรู้สอดคล้องกับแหล่งการเรียนรู้ 2) จุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับแหล่งการเรียนรู้ 3) กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ 4) ใบงานและสื่อการสอนสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ 5) ใบงานและสื่อการสอนเหมาะสมกับนักเรียนแต่ละช่วงชั้น 6) การประเมินผลมีความเหมาะสม 7) เนื้อหาสาระความรู้เพียงพอสำหรับการศึกษาค้นคว้าเบื้องต้น และ 8) ครูผู้สอนสามารถนำแนวทางการใช้แหล่งการเรียนรู้ดังกล่าวไปใช้ได้จริง พบว่า โดยภาพรวมและรายข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด

คำสำคัญ: แหล่งการเรียนรู้ การศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

Abstract

A Study and development of learning resources in Surat Thani Province aimed 1) to study and select learning resources for students studying in basic education, and 2) to develop and propose the use of learning resources in the province for teachers in basic education. To collect the data, the researcher employed the methods of documentary research and the field observation in learning areas around the provinces. Furthermore, the interviews with eight experts and related informants, also the three educational specialists were conducted in order to figure out the guideline to develop the use of main learning resources in the province.

The study revealed that the learning resources in Surat Thani Province could be classified into nine categories including museums, Buddhist temples, archaeological sites, natural resources, dam, Sufficiency Economy demonstration site, the riverside way of life and the mangrove conservation, local careers, local traditions and rituals. According to the interviews with the related informants and the specialists in order to evaluate the guideline to develop the learning resources for students studying in basic education level in Surat Thani province in the following aspects: 1) the contents and the learning standards conform to each learning resource, 2) the learning objectives accord with each learning resource, 3) the learning activities are designed based on the learning objectives., 4) the worksheets and learning materials are created based on learning activities, 5) the worksheets and learning materials are appropriate for the students in each levels., 6) the assessment are proper and effective,

7) the contents shown in each leaning resource are sufficient for fundamental study., and 8) the guideline for the use of the learning resources is practical for the teachers, the evaluating result was averagely high and highest both for overall and each aspect of the guideline.

Keywords: Learning resources, Basic education, Surat Thani Province

บทนำ/ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 กำหนดให้รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบให้พอเพียงและมีประสิทธิภาพ สนองการจัดการศึกษาทุกระบบ เพื่อส่งเสริมให้คนไทยเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ในทุกเวลา และทุกสถานที่ การพัฒนาคนไทยให้เป็นผู้รักการเรียนรู้ตลอดชีวิตได้นั้น การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ นับเป็นหัวใจสำคัญสำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชน ในอารยประเทศ ทุกประเทศที่พัฒนาแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้พร้อมสำหรับการเรียนรู้ของประชาชน (Masjaras, 2010: 80) จากข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552-2561) ได้กำหนดกรอบแนวทางปฏิรูปการศึกษา (Office of the Education Council, Ministry of Education, 2009: 21) ในส่วนที่เกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ว่า จะพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาทุกระดับ/ ประเภทให้สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพและพัฒนาแหล่งเรียนรู้อื่นๆ สำหรับการศึกษาและเรียนรู้ทั้งในระบบ นอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย เช่น ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และศูนย์การกีฬาและนันทนาการ เป็นต้น เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตและมีคุณภาพ โดยมีมาตรการคือ

1) พัฒนาห้องสมุดชุมชน ให้กระจายอย่างทั่วถึง ในลักษณะห้องสมุดที่มีชีวิต

2) พัฒนาแหล่งเรียนรู้ในรูปแบบอื่นๆ ที่หลากหลาย มีคุณภาพ และกระจายอย่างทั่วถึง เช่น ศูนย์เรียนรู้ชุมชน ศูนย์การศึกษาตลอดชีวิต พิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์ อุทยานประวัติศาสตร์ เป็นต้น เพื่อเปิดโอกาสการศึกษาและเรียนรู้ที่มีคุณภาพอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

3) ส่งเสริมการสร้างสภาพแวดล้อมของชุมชนท้องถิ่น สังคม เพื่อเอื้อต่อการศึกษาและเรียนรู้ ระดมทรัพยากรบุคคล ภูมิปัญญาท้องถิ่น ปรากฏชาวบ้าน และผู้ทรงคุณวุฒิในชุมชน/ ท้องถิ่น เป็นแหล่งเรียนรู้และพัฒนาการเรียนรู้ในชุมชน ท้องถิ่น

การจัดตั้งและการดำเนินงานแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตนั้น จะต้องจัดทั้งการศึกษาในระบบ นอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย โดยยึดหลักการพื้นฐานและแนวคิดที่ว่า การเรียนรู้เกิดขึ้นได้กับทุกคนในทุกสถานที่ทุกเวลา แหล่งการเรียนรู้ของชุมชนมีอยู่จำนวนมาก ทั้งที่เป็นองค์กรจัดตั้งสถาบันในชุมชน วิถีชุมชน การประกอบอาชีพ ประเพณี พิธีกรรม และสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ (Amonviwat, 2001: 10) ดังนั้น หากได้เรียนรู้จากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย นอกจากจะส่งผลให้ผู้เรียนทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัยมีความรู้ที่เกิดจากการเรียนรู้ด้วยตนเองแล้ว ยังมีการพัฒนาทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง สามารถนำความรู้ที่ได้รับจากประสบการณ์ในแหล่งการเรียนรู้ไปใช้บูรณาการในการเรียนรู้ต่อเนื่องและนำไปใช้ประโยชน์ในการทำงาน ตลอดจนนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การที่นักเรียนได้มีโอกาสออกนอกห้องเรียนไปสัมผัสและสัมผัสกับธรรมชาติ สังคม ชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น ย่อมช่วยสร้างประสบการณ์ตรงต่อการดำรงชีวิต ได้เรียนรู้ และค้นพบสาระความรู้ที่นอกเหนือจากหนังสือเรียน ครูก็ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ไปกับนักเรียนด้วย เป็นบรรยากาศการเรียนรู้ที่ตื่นตัว แจ่มใส นำไปสู่กิจกรรมการมีส่วนร่วม การฝึกคิดและจินตนาการที่หลากหลาย (Amonviwat, 2001: Explanation) ขอบเขตของการจัดการศึกษาจึงมีอาจหยุดนิ่งได้เพียงในห้องเรียนสี่เหลี่ยมเล็กๆ อีกต่อไป ผู้เรียนควรมีโอกาสได้เรียนรู้จากสถานที่จริง ธรรมชาติรอบๆ ตัว รวมทั้งมีประสบการณ์ในการลงมือปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในองค์ความรู้นั้นๆ อย่างลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น และสถานที่ที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ดังที่กล่าวมาแล้วนั้นก็คือแหล่งการเรียนรู้ (Srimechai, 2008: 245) การเรียนจากแหล่งเรียนรู้ในชุมชน และธรรมชาติ เป็นกระบวนการที่มีความสุข สร้างสรรค์ความคิด และประสบการณ์ชีวิตที่มีคุณค่า (Amonviwat, 2011: 10) การเรียนรู้จึงไม่ได้จำกัดอยู่ที่ห้องเรียนอีกต่อไป สังคมทั้งสังคมจะเต็มไปด้วยแหล่งเรียนรู้ เรามีทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้มากมาย ทั้งทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรทางวัฒนธรรม ทางศาสน ธรรม ทางเศรษฐกิจและอาชีพต่างๆ ทรัพยากรภาครัฐ ภาคการศึกษา ภาคการสื่อสาร เป็นต้น คนทุกคนล้วนมีความรู้

ในตัว คนทุกคนจึงเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ เราต้องมองแหล่งเรียนรู้ด้วยสายตาใหม่ ว่าแหล่งเรียนรู้มีอย่างอุดมทุกหนทุกแห่ง (WA SI, 2014: 28) หากลองทำรายการทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้ในพื้นที่ทั้งหมดดูจะเห็นว่ามีมากมายมหาศาลเพียงใด มีผู้นำชุมชนท้องถิ่น มีผู้นำชุมชนท้องถิ่น มีผู้ประกอบการอาชีพต่างๆ ครู พระ ศิลปิน ปราชญ์ชาวบ้าน นักวิชาการเกษตร สาธารณสุข ภาครัฐกิจ ภาคการสื่อสาร มูลนิธิ องค์กรเอกชนต่างๆ ทรัพยากรเหล่านี้สามารถถักทอกันเข้ามาเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ได้ทั้งสิ้น การเรียนรู้จะไม่จำกัดอยู่ที่ครูกับนักเรียนในห้องเรียนอีกต่อไป แต่จะเปิดพื้นที่การเรียนรู้อย่างกว้างขวาง (WA SI, 2014: 33) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดกระบวนการเรียนรู้และสาระที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา โดยมุ่งเน้นไปที่การจัดให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายในรูปแบบต่างๆ ทั้งในและนอกโรงเรียน ดังนั้นจึงถือได้ว่าเป็นภารกิจที่โรงเรียนต้องรับผิดชอบ โดยเริ่มจากการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ให้เป็นระบบ วางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้ จัดตั้งบุคลากรรับผิดชอบดูแล มีการควบคุมกำกับ และติดตามประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ รวมทั้งแสวงหาแหล่งเรียนรู้ใหม่ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและความต้องการของครูในฐานะผู้อำนวยความสะดวกให้เกิดการเรียนรู้ จึงจะทำให้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (Wahachart, 2008) บทบาทของครูจึงต้องปรับเปลี่ยนไปดังที่ Phanit. (2013: 54) กล่าวว่า ครูต้องเป็นนักรุกออกไปใช้ทรัพยากรการเรียนรู้ที่หลากหลาย คือ รุกออกไปนอกโรงเรียน ไปใช้อะไรอีกหลากหลาย มีการใช้ชุมชน มีการใช้ผู้ปกครอง ใช้โรงเรียน วัด พระ ทั้งหลาย เพื่อให้เกิดการเรียนรู้จริงๆ เพราะเด็กต้องออกไปเรียนข้างนอกด้วยเรียนในชีวิตจริง

จากการศึกษาผลการวิจัยจากวิทยานิพนธ์ของ (Somsamai, 2007; Suwanasri, 2006; & Mia, 2009) พบว่า ผลการวิจัยคล้ายคลึงกันในประเด็นที่เกี่ยวกับปัญหาการใช้แหล่งเรียนรู้ของครูคือ ครูไม่มีความรู้เกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้และการใช้แหล่งการเรียนรู้ ขาดงบประมาณสนับสนุนในการค้นหาและใช้แหล่งการเรียนรู้

ดังนั้น เพื่อเป็นแนวทางให้ครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีความรู้เกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้และการใช้แหล่งการเรียนรู้ จึงควรมีการศึกษารวบรวมข้อมูลแหล่งการเรียนรู้ ทั้งที่เป็นแหล่งการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นโดยรัฐ เอกชน องค์กร หน่วยงานต่างๆ รวมทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่นว่า มีแหล่งการเรียนรู้ใดบ้างที่เหมาะสมและ

มีมาตรฐาน สามารถเป็นแหล่งการเรียนรู้สำหรับนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกศึกษาแหล่งการเรียนรู้ของจังหวัดสุราษฎร์ธานี เนื่องจากเป็นจังหวัดที่มีแหล่งการเรียนรู้หลากหลาย เช่น พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติไชยา พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านเมืองไชยา สวนโมกขพลาราม พิพิธภัณฑ์เมืองคนดี เชื้อนรัชชประภา ฯลฯ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาและเลือกแหล่งการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับนักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อพัฒนาและนำเสนอแนวทางการใช้แหล่งการเรียนรู้สำคัญในจังหวัดสุราษฎร์ธานีสำหรับครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่องการศึกษาและพัฒนาการใช้แหล่งการเรียนรู้ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. การวิจัยเอกสาร โดยศึกษาจากหนังสือ ตำรา งานวิจัย และเว็บไซต์ ที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยนำมาสังเคราะห์เป็นประเด็นในการศึกษา ดังนี้

1.1 แนวคิดเกี่ยวกับความหมาย ความสำคัญ ประเภทของแหล่งการเรียนรู้ และการใช้ประโยชน์จากแหล่งการเรียนรู้

1.2 ข้อมูลแหล่งการเรียนรู้ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งประกอบด้วย ชื่อแหล่งการเรียนรู้ ที่ตั้ง องค์กรความรู้ สภาพและความพร้อมด้านต่างๆ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยจำแนกแหล่งการเรียนรู้ตามประเภทของแหล่งการเรียนรู้

1.3 แนวทางการใช้ประโยชน์จากแหล่งการเรียนรู้

2. การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์และผู้ปกครอง จำนวน 8 คน เพื่อพิจารณาและเลือกแหล่งการเรียนรู้ที่จะเป็นแหล่งการเรียนรู้สำคัญของจังหวัดสุราษฎร์ธานี รวมทั้งแนวทางการใช้แหล่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ดังนี้

2.1 เป็นแหล่งการเรียนรู้ที่มีความสำคัญของจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีความโดดเด่น และปรากฏในสื่อต่างๆ สมควรที่นักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานควรได้มีโอกาสเรียนรู้

2.2 กระจายแหล่งการเรียนรู้ให้ครอบคลุมทุกประเภทของแหล่งการเรียนรู้ที่มีในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

2.3 เป็นแหล่งการเรียนรู้ที่มีการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง มีวิทยากรทำหน้าที่บรรยายให้ความรู้ มีพื้นที่หรือสถานที่สำหรับการบรรยายหรือทำกิจกรรมต่างๆ มีความปลอดภัยและสะดวกในการเดินทางไปเรียนรู้

2. การศึกษาแหล่งการเรียนรู้สำคัญของจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยสังเกตสภาพและการใช้ประโยชน์จากแหล่งการเรียนรู้ รวมถึงสัมภาษณ์แบบมีกึ่งโครงสร้างกับผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวกับความพร้อมและแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของแหล่งการเรียนรู้

3. การศึกษาและพัฒนาแนวทางการใช้แหล่งการเรียนรู้ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี สำหรับนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยพิจารณาว่าแหล่งการเรียนรู้สำคัญของจังหวัดสุราษฎร์ธานีแต่ละประเภทของแหล่งการเรียนรู้มีองค์ความรู้เรื่องใด มีความสอดคล้องกับสาระมาตรฐาน และตัวชี้วัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ไต่บ้าง แล้วพัฒนาเป็นแนวทางการใช้แหล่งการเรียนรู้ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี สำหรับนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

4. การประเมินแนวทางการใช้แหล่งการเรียนรู้ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี สำหรับนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการสอบถามผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งประกอบด้วยนักวิชาการ ครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นผู้ใช้แหล่งการเรียนรู้ จำนวน 3 คน พิจารณาตามประเด็นต่างๆ ดังนี้

- 1) สาระและมาตรฐานการเรียนรู้สอดคล้องกับแหล่งการเรียนรู้
- 2) จุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับแหล่งการเรียนรู้
- 3) กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
- 4) ใบงานและสื่อการสอนสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้
- 5) ใบงานและสื่อการสอนเหมาะสมกับนักเรียนแต่ละช่วงชั้น
- 6) การประเมินผลมีความเหมาะสม
- 7) เนื้อหาสาระความรู้เพียงพอสำหรับการศึกษาค้นคว้าเบื้องต้น
- 8) ครูผู้สอนสามารถนำแนวทางการใช้แหล่งการเรียนรู้ดังกล่าวไปใช้ได้จริง

โดยเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีระดับความคิดเห็น ดังนี้

- 5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด
- 4 หมายถึง เห็นด้วยมาก
- 3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง
- 2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย
- 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

จากนั้น นำค่าคะแนนได้จากแบบสอบถามของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนไปแทนค่าในสูตรเพื่อหาค่าเฉลี่ย โดยกำหนดค่าคะแนนเฉลี่ยดังนี้

- ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด
- ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง เห็นด้วยมาก
- ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง
- ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง เห็นด้วยน้อย
- ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

สำหรับค่าเฉลี่ยของผู้เชี่ยวชาญที่ยอมรับได้จะต้องอยู่ในระดับค่าคะแนนเฉลี่ย 3.51-5.00

นอกจากนี้ นำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแนวทางการใช้แหล่งการเรียนรู้ในจังหวัดสุราษฎร์ธานีสำหรับนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผลการวิจัยและอภิปราย

จังหวัดสุราษฎร์ธานีเป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ทางภาคใต้ตอนบน ด้านตะวันออกติดอ่าวไทย เป็นเมืองเก่าแก่และมีทรัพยากรที่อุดมสมบูรณ์ มีสถานที่ซึ่งเป็นแหล่งการเรียนรู้กระจายอยู่ในพื้นที่ต่างๆ จากการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและสื่อต่างๆ รวมทั้งข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิได้ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้สำคัญของจังหวัดสุราษฎร์ธานีจำนวนหนึ่ง ซึ่งเมื่อจำแนกตามประเภทของแหล่งการเรียนรู้สามารถจำแนกได้เป็น 9 ประเภท จากแหล่งการเรียนรู้แต่ละประเภทประกอบด้วยแหล่งการเรียนรู้สำคัญซึ่งผู้วิจัยได้วิเคราะห์สาระ และมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กับองค์ความรู้และการนำเสนอความรู้ของแหล่งการเรียนรู้ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ดังนี้

1. พิพิธภัณฑ์ ได้แก่

1.1 พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ไซยา เป็นพิพิธภัณฑ์สถานประเภทประวัติศาสตร์ศิลปะ และโบราณคดี

1.2 พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านเมืองไชยา จัดแสดงวัตถุสิ่งของ เครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน และสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทย (ภาคใต้) ในอดีต

1.3 พิพิธภัณฑ์คนดี นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับประวัติศาสตร์จังหวัดสุราษฎร์ธานี ประวัติเมืองท่าข้าม พระบรมธาตุไชยา ท่านพุทธทาสภิกขุ และสวนโมกขพลาราม การนำเสนอความรู้ของทั้ง 3 แห่ง เป็นการบรรยายให้ความรู้โดยวิทยากรและสามารถศึกษาด้วยตนเอง

2. วัดและแหล่งการเรียนรู้พุทธศาสนา ได้แก่ วัดธารน้ำไหล หรือ สวนโมกขพลาราม นำเสนอ ประวัติและผลงานของท่านพุทธทาสภิกขุ หลักธรรมคำสอนในพุทธศาสนา สถาปัตยกรรม ประติมากรรม และจิตรกรรมที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนา การอบรมสมาธิภาวนาแบบอานาปานสติ และการปฏิบัติธรรม การนำเสนอความรู้ประกอบด้วย การบรรยายให้ความรู้ การศึกษาด้วยตนเอง การฝึกสมาธิและปฏิบัติธรรม

3. โบราณสถาน ได้แก่ วัดพระบรมธาตุไชยาราชวรวิหาร วัดหลง วัดเวียง และวัดแก้ว ภายในบริเวณวัดมีโบราณสถาน และโบราณวัตถุ ซึ่งมีการบรรยายให้ความรู้ และสามารถศึกษาด้วยตนเอง

4. ทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ อุทยานแห่งชาติเขาสก ซึ่งจะได้รับรู้จากการเดินป่าศึกษาธรรมชาติ ล่องแพ/ล่องเรือ/ล่องแก่งที่เขื่อนน้ำตก ชมพรรณไม้ ชมทิวทัศน์ เดินป่าระยะไกล พายเรือแคนู/คายัค เทียวถ้ำ/ธรณีวิทยา โดยมีการบรรยายให้ความรู้และสามารถศึกษาด้วยตนเอง

5. เขื่อน ได้แก่ เขื่อนรัชชประภา ซึ่งจะได้รับรู้เกี่ยวกับเขื่อน (ลักษณะและประโยชน์ของเขื่อน) แหล่งพลังงานน้ำและพลังงานไฟฟ้า โดยการบรรยายให้ความรู้และเยี่ยมชมสถานที่ปฏิบัติงาน

6. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ ศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ และศูนย์สาธิตและส่งเสริมศิลปาชีพ ภาคใต้ ซึ่งจะได้รับรู้เกี่ยวกับหลักการทรงงานและปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 และงานศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ จากการการบรรยายให้ความรู้ ชม นิทรรศการ และวิถีทัศน์ การฝึกปฏิบัติและศึกษาด้วยตนเอง

7. วิถีชีวิตชุมชนริมน้ำ ได้แก่ กลุ่มชุมชนลีเล็ดน้ำเตียวเพื่อการอนุรักษ์ป่า และกลุ่มท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านบางใบไม้ ซึ่งจะเรียนรู้วิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของคนริมคลอง การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติป่าชายเลน โดยการบรรยายให้ความรู้ ชมการสาธิต และลงมือปฏิบัติ

8. อาชีพ ได้แก่ อาชีพทำไข่เค็มไชยา (ศูนย์การเรียนรู้การทำไข่เค็ม (ร้านไข่เค็มพิชัย เพชรรัตน์)/ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน) โดยได้รับความรู้เกี่ยวกับส่วนผสมและวิธีการทำไข่เค็มไชยา จากการบรรยายให้ความรู้และฝึกปฏิบัติ

9. ประเพณีและพิธีกรรม ได้แก่ ประเพณีชักพระทอดผ้าป่า แข่งเรือยาว และประเพณีรับส่งต๋ายาย (สารทเดือนสิบ) โดยได้รับความรู้เกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของประเพณี ช่วงเวลาที่จัด อาหารและขั้นตอนของพิธีกรรม ด้วยฟังการบรรยายความรู้ การศึกษาด้วยตนเอง และเข้าร่วมกิจกรรม

จากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ ในแต่ละประเภทได้พัฒนาเป็นแนวทางการใช้แหล่งการเรียนรู้ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี สำหรับนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งจากการสอบถามผู้เชี่ยวชาญเพื่อประเมินแนวทางการใช้แหล่งการเรียนรู้จากประเด็นต่าง ๆ พบว่า โดยภาพรวมและรายข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด แนวทางการใช้แหล่งการเรียนรู้ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี สำหรับนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในแต่ละประเด็น ได้แก่

1. สาระและมาตรฐานการเรียนรู้สอดคล้องกับแหล่งการเรียนรู้
2. จุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับแหล่งการเรียนรู้
3. กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
4. ใบงานและสื่อการสอนสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้
5. ใบงานและสื่อการสอนเหมาะสมกับนักเรียนแต่ละช่วงชั้น
6. การประเมินผลมีความเหมาะสม
7. เนื้อหาสาระความรู้เพียงพอสำหรับการศึกษาค้นคว้าเบื้องต้น
8. ครูสามารถนำแนวทางการใช้แหล่งการเรียนรู้ดังกล่าวไปใช้ได้จริง

แหล่งการเรียนรู้เป็นสิ่งที่อยู่ในสังคมรอบตัวมีทั้งที่เป็นสิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิต เป็นสิ่งที่อยู่ในธรรมชาติและมนุษย์สร้างขึ้น เป็นแหล่งความรู้ที่ทำให้คนในสังคมเกิดการเรียนรู้และเกิดประสบการณ์ในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง แหล่งการเรียนรู้เป็นแหล่งการศึกษาตลอดชีวิตที่ผู้เข้าป่เรียนรู้อาจมีปฏิสัมพันธ์เพื่อหาความรู้ต่าง ๆ ได้ด้วยตนเองตลอดเวลา โดยไม่จำกัดเพศ และวัย หากแบ่งแหล่งการ

เรียนรู้ตามสถานที่ตั้ง ประกอบด้วยแหล่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา และแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน

ในส่วนของแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ซึ่งเป็นแหล่งการเรียนรู้นอกสถานศึกษาหรือนอกโรงเรียน ประกอบด้วยแหล่งการเรียนรู้ประเภทต่าง ๆ ได้แก่ แหล่งเรียนรู้ในชุมชนที่รัฐและประชาชนจัดขึ้น เช่น อุทยานการศึกษาในวัดและชุมชน อุทยานแห่งชาติทางทะเล อุทยานแห่งชาติในท้องถิ่น ศูนย์วัฒนธรรม ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติ ฯลฯ แหล่งการเรียนรู้ชุมชนที่เกิดขึ้นตามวิถีการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพของประชาชนในชุมชน เช่น อาชีพของคนในชุมชน ตลาด เป็นต้น แหล่งการเรียนรู้ประเภทประเพณีและพิธีกรรม ได้แก่ ประเพณี พิธีกรรมต่างๆ ที่สืบทอดกันมาของแต่ละชุมชน จังหวัดต่างๆ ในประเทศไทยมีแหล่งการเรียนรู้จำนวนมาก ดังเช่นจากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีแหล่งการเรียนรู้จำนวนมาก สามารถจำแนกได้ถึง 9 ประเภท ซึ่งกล่าวมาแล้วข้างต้น ดังนั้นโรงเรียนในจังหวัดสุราษฎร์ธานีควรจัดการเรียนรู้จากแหล่งการเรียนรู้แต่ละแหล่งโดยใช้การไปทัศนศึกษา ซึ่งเป็นกระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันวางแผนและเดินทางไปศึกษาเรียนรู้ ณ สถานที่อันเป็นแหล่งความรู้ในเรื่องนั้น (ซึ่งอยู่นอกสถานที่ที่เรียนกันอยู่เป็นปกติ) โดยมีการศึกษาสิ่งต่างๆ ในสถานที่นั้นตามกระบวนการหรือวิธีการที่ได้วางแผน และมีการอภิปรายสรุปการเรียนรู้จากข้อมูลที่ได้ศึกษามา โดยใช้การไปทัศนศึกษา ดังนี้

1) เป็นวิธีสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง ได้เรียนรู้สภาพความเป็นจริง มีการเชื่อมโยงระหว่างการเรียนรู้ในห้องเรียนและความเป็นจริง

2) เป็นวิธีสอนที่ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรท้องถิ่น และชุมชนให้เป็นประโยชน์ของการเรียนรู้ของผู้เรียน และช่วยสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

3) เป็นวิธีการสอนที่เอื้อให้ผู้เรียนมีโอกาสฝึกทักษะต่างๆ จำนวนมาก เช่น ทักษะการวางแผน ทักษะการประสานงาน ทักษะการทำงานกลุ่ม ทักษะการแสวงหาความรู้ นอกจากนั้นยังส่งเสริมการพัฒนาคุณธรรมต่างๆ เช่น ความรับผิดชอบ ความสามัคคี ความเสียสละ เป็นต้น

4) เป็นวิธีการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เปลี่ยนบรรยากาศในการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นและความสนใจในการเรียนเพิ่มขึ้น

นอกจากนี้ การเรียนรู้จากแหล่งการเรียนรู้ยังเป็นการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ (experiential learning) ซึ่งเป็นการเรียนรู้แบบหนึ่งซึ่งช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากกิจกรรมและประสบการณ์ต่าง ๆ ตามหลักของเดวิด คอลบ์ (David Kolb) ประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ 4 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นการได้รับประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม 2) ขั้นการสังเกตอย่างไตร่ตรอง 3) ขั้นการสร้างโมเดลหรือความรู้ความเข้าใจที่เป็นนามธรรม และ 4) ขั้นการนำความรู้ความเข้าใจไปทดลองใช้ (Office of the Royal Society of Thailand, 2012: 211)

โรงเรียนทุกแห่งในประเทศไทยได้รับงบประมาณสนับสนุนในการไปทัศนศึกษาจากโครงการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือโครงการเรียนฟรี 15 ปี โดยโรงเรียนจะต้องจัดกิจกรรมทัศนศึกษาโดยเน้นภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์ของชาติและท้องถิ่น และ/หรือทัศนศึกษา ตามแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เพื่อสร้างเสริมประสบการณ์ตรงให้กับนักเรียนที่เพิ่มเติมจากการเรียนในห้องเรียนเพื่อให้นักเรียนมีความรู้และประสบการณ์อย่างกว้างขวาง โดยกำหนดให้ดำเนินการกิจกรรมดังกล่าวอย่างน้อย ปีละ 1 ครั้ง ดังนั้น โรงเรียนต่าง ๆ จึงสามารถนำนักเรียนไปเรียนรู้ตามแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ โดยการไปทัศนศึกษา นอกจากนี้ ผู้ปกครองยังสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียนโดยการไปทัศนศึกษาแหล่งการเรียนรู้ด้วยการสนับสนุนงบประมาณเพื่อให้นักเรียนสะดวกสบายในการเดินทางยิ่งขึ้น เช่น สนับสนุนงบประมาณให้นักเรียนเดินทางด้วยรถบัสปรับอากาศ

ตัวอย่างของจังหวัดระนอง ซึ่งมีแหล่งเรียนรู้เยอะมาก มีป่าชายเลนที่เป็นศูนย์วิจัยป่าชายเลน การไปเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ดังกล่าวมีการดำเนินการ ดังนี้

“...เวลาจะไปศึกษานอกสถานที่ ก็เอาระดับชั้น ม.5 ไปทั้งหมด ครู ม.5 ไปทุกคน เวลาเรียนรู้ เด็กก็จะเรียนรู้ในศาสตร์ที่เป็นวิทยาศาสตร์เรื่องชีววิทยา แบ่งเป็นกลุ่มไปดูเรื่องพืช เรื่องสัตว์ เรื่องการสกัดอินดิเคเตอร์จากใบไม้ แต่เขาจะต้องเชื่อมโยงกับเด็กที่เรียนสายศิลป์ เด็กที่เรียนศิลป์ก็จะทำงานร่วมกับกลุ่มที่เป็นวิทยาศาสตร์ เพราะเด็กทุกคนไม่ได้เป็นนักเรียนสายวิทยาศาสตร์ทั้งหมด แล้วพวกเขาก็จะต้องมาช่วยเด็กที่ชอบทางด้านสังคม เพราะเขาจะไปเรียนรู้ในเรื่องชุมชน ว่ามีความเป็นอยู่อย่างไร ประกอบอาชีพอย่างไร เขาไปทำกิจกรรมของเขาในวิชาภาษาไทย ก็บรรยายถึงผลการศึกษาของแต่ละกลุ่มมีการเขียนคำประพันธ์ แล้วก็สรุปผลงาน แล้วในที่สุดทุกกลุ่มก็จะมานำเสนอ ซึ่งมีชาวบ้านมาดูด้วย” (Vatvuttipong, 2008)

จากกรณีข้างต้น สะท้อนให้เห็นถึงลักษณะสำคัญของการใช้แหล่งการเรียนรู้ คือ ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง นอกจากนี้ผู้เรียนได้ฝึกทำงานเป็นกลุ่ม ร่วมคิดร่วมทำร่วมแก้ปัญหาต่างๆ ซึ่งจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้และทักษะกระบวนการต่างๆ (Office of the Education Council (cited in, Masjaras, 2010: 86) การเรียนรู้จากแหล่งการเรียนรู้เปิดโอกาสให้นักเรียนสร้างชิ้นงานหรือผลงานเพื่อนำเสนอ เช่นเดียวกับแนวทางการเรียนรู้จากแหล่งการเรียนรู้ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งได้กำหนดให้นักเรียนสร้างชิ้นงานหรือผลงานขึ้น ซึ่งบูรณาการกับกลุ่มสาระต่างๆ เช่น กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม กลุ่มสาระภาษาไทยและกลุ่มสาระภาษาอังกฤษ ให้นักเรียนเขียนบันทึกประจำวันเกี่ยวกับการเรียนรู้และสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้ หรือเขียนเล่าความประทับใจที่ได้รับจากการไปเรียนรู้ที่แหล่งการเรียนรู้ต่างๆ การเรียนรู้จากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ จึงเป็นการเรียนรู้แบบบูรณาการสาระต่างๆ โดยมีแหล่งการเรียนรู้เป็นฐาน

นอกจากนี้ การนำนักเรียนไปศึกษาจากแหล่งการเรียนรู้ยังสอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานคือ มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข ดังที่กล่าวว่า

“... การเรียนรู้วิถีชีวิตชุมชนเป็นสิ่งที่จำเป็น มิฉะนั้นจะไม่เกิดการเรียนรู้ที่ยั่งยืน เราเอาเด็กเข้าไปเก็บข้อมูล เรียนรู้จากวัฒนธรรมของชุมชนในตอนแรกๆ เด็กก็ไม่ค่อยสนใจเรื่องของวัฒนธรรม แต่พอเราเชื่อมโยงเข้าไปว่า ทำไมเขาจึงมีวัฒนธรรมอย่างนี้ อย่างเช่น พิธีที่จะเอาข้าวขึ้นยุ้ง เขาก็จะทำพิธีทางศาสนา ก่อน ซึ่งแท้ที่จริงเป็นการทำความสะอาดยุ้งข้าวนั่นเอง คือเป็นกุศโลบายของท่านแต่ก่อน” (Vativuttipong, 2008)

ในส่วนของการเรียนรู้วิถีชีวิตชุมชนในจังหวัดสุราษฎร์ธานีมีแหล่งการเรียนรู้สำคัญ ได้แก่ พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านเมืองไชยา กลุ่มชุมชนลีเล็ดนำเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์กลุ่มท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านบางไผ่ ประเพณีชักพระทอดผ้าป่า แข่งเรือยาว และประเพณีรับส่งตายาย (สารทเดือนสิบ) ในส่วนของประเพณีชักพระ ทอดผ้าป่า แข่งเรือยาว และประเพณีรับส่งตายาย (สารทเดือนสิบ) เป็น

ประเพณีซึ่งเกิดขึ้นเฉพาะช่วงเวลาที่กำหนด การจัดการเรียนรู้ควรจัดให้นักเรียนเข้าไปมีส่วนร่วม ครูสามารถขอความร่วมมือจากผู้ประกอบการและบุคคลที่มีความรู้ในชุมชน เช่น ผู้นำชุมชน พระสงฆ์ เป็นผู้ให้ข้อมูลแก่นักเรียน นอกจากนี้ ครูก็ควรจะต้องช่วยนักเรียนในการเชื่อมโยง

ความคิด ความเชื่อ กับวิถีชีวิต ดังนั้น การนำนักเรียนไปศึกษาที่แหล่งเรียนรู้ทำให้นักเรียนต้องมีปฏิสัมพันธ์กับวิทยากรหรือผู้ให้ความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ ซึ่งเป็นโอกาสที่ครูจะใช้ในการฝึกมารยาทการฟังและการพูด รวมถึงการตั้งคำถามผลที่เกิดจากการนำนักเรียนไปศึกษาที่แหล่งเรียนรู้ก็จะสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานคือมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต

สรุปผลการวิจัย

จังหวัดสุราษฎร์ธานีเป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ทางภาคใต้ตอนบน ด้านตะวันออกติดอ่าวไทย เป็นเมืองเก่าแก่และมีทรัพยากรที่อุดมสมบูรณ์ มีสถานที่ที่เป็นแหล่งการเรียนรู้กระจายอยู่ในพื้นที่ต่างๆ จากการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและสื่อต่างๆ รวมทั้งข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิได้ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้สำคัญของจังหวัดสุราษฎร์ธานีจำนวนหนึ่ง ซึ่งเมื่อจำแนกตามประเภทของแหล่งการเรียนรู้สามารถจำแนกได้เป็น 9 ประเภท ได้แก่ 1) พิพิธภัณฑ์ 2) วัดและแหล่งการเรียนรู้พุทธศาสนา 3) โบราณสถาน 4) ทรัพยากรธรรมชาติ 5) เชื้อน 6) บริษัทของเศรษฐกิจพอเพียง 7) วิถีชีวิตชุมชนริมน้ำและการอนุรักษ์ป่าชายเลน 8) อาชีพ และ 9) ประเพณีและพิธีกรรม จากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ ในแต่ละประเภทได้พัฒนาเป็นแนวทางการใช้แหล่งการเรียนรู้ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี สำหรับนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งจากการสอบถามผู้เชี่ยวชาญเพื่อประเมินแนวทางการใช้แหล่งการเรียนรู้จากประเด็นต่างๆ คือ 1) สาระและมาตรฐานการเรียนรู้สอดคล้องกับแหล่งการเรียนรู้ 2) จุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับแหล่งการเรียนรู้ 3) กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ 4) ใบงานและสื่อการสอนสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ 5) ใบงานและสื่อการสอนเหมาะสมกับนักเรียนแต่ละช่วงชั้น 6) การประเมินผลมีความเหมาะสม 7) เนื้อหาสาระความรู้เพียงพอสำหรับการศึกษาค้นคว้าเบื้องต้น และ 8) ครูสามารถนำแนวทางการใช้แหล่งการเรียนรู้ดังกล่าวไปใช้ได้จริง พบว่า โดยภาพรวมและรายข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด

การนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และครู ได้ข้อมูลแหล่งเรียนรู้ของจังหวัดสุราษฎร์ธานีที่มีความเหมาะสมสำหรับนักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. ได้ข้อมูลในการพัฒนาและแนวทางการใช้แหล่งการเรียนรู้สำคัญในจังหวัดสุราษฎร์ธานีสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เผยแพร่ในเว็บไซต์ หนังสือ สื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ และวารสารวิชาการระดับชาติ

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี ที่สนับสนุนทุนอุดหนุนการวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี ประจำปีงบประมาณ 2558 งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความความเมตตาของ รองศาสตราจารย์ ดร.ชูศักดิ์ เอกเพชร รองศาสตราจารย์ ดร.พรณอร อุชภาพ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นลินรัตน์ รักกุลศล ที่ได้ให้คำปรึกษาและคำแนะนำในการทำวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ให้ข้อมูลสำคัญทุกท่านที่กรุณาสละเวลาและให้ความเมตตาชี้แนะแก่ผู้วิจัย ด้วยมุ่งหวังที่จะให้งานวิจัยฉบับนี้มีความสมบูรณ์และเกิดประโยชน์

References

- Khemmani, T. (2011). *14 Teaching Methods for Professional Teachers*. Bangkok: Chulalongkorn University Press. [in Thai].
- Masjaras, T. (2010). *Model of Education Management and Creative Learning Resources*. Bangkok: Than-aksorn. [in Thai].
- Meak, C. (2009). *Proposed guidelines for utilizing community learning resources in social studies instruction in secondary schools : a case study of Kampong Thom Province, Kingdom of Cambodia*. Master Degree Thesis of Chulalongkorn University, Bangkok. [in Thai].
- Office of the Education Council, Ministry of Education. (2009). *A Research Report : Standard Learning Resources Development*. Bangkok: Office of the Education Council [in Thai].
- Office of the National Education Commission. (2010). *National Education Act of B.E.2542 (1999) and the Amendments (Second National Education Act) B.E.2545 (2002) and the Amendments (Third National Education Act) B.E.2553 (2010)*. Bangkok: Office of the National Education Commission. [in Thai].
- Office of the Royal Society of Thailand. (2012). *The Royal Institute Dictionary of Education*. Bangkok: Royal Institute of Thailand. [in Thai].
- Phanit, V. (2013). *Enjoy Learning in the 21st Century*. Bangkok: Sodsri-Sritwong Foundation. [in Thai].
- Somsamai, S. (2007). *A Study state and problems of community learning resource utilization in science instruction at the lower secondary school level*. Master Degree Thesis of Chulalongkorn University, Bangkok. [in Thai].
- Souvannasy, K. (2006). *A study of state and problems of the utilization of learning resources for biology instruction in upper secondary schools in Vientiane capital, Laos' People Democratic Republic*. Master Degree Thesis of Chulalongkorn University, Bangkok. [in Thai].
- Srimechai, N. (2008). Learning Resources: Wisdom Treasures for Lifelong Learning. In Worarat Apinankul (Ed.), *Concept and Theory in Non-Formal Education*, (pp. 244-263) Bangkok: Chulalongkorn University Press. [in Thai].
- Vativuttipong, N. (2008). *National Teacher*. Bangkok: Chulalongkorn University Press. [in Thai].
- Wahachart, R. (2008). *Academic Administration in Basic Education*. Songkla: Numsilp Advertising. [in Thai].